

ДИДАКТИЧНІ МАТЕРІАЛИ

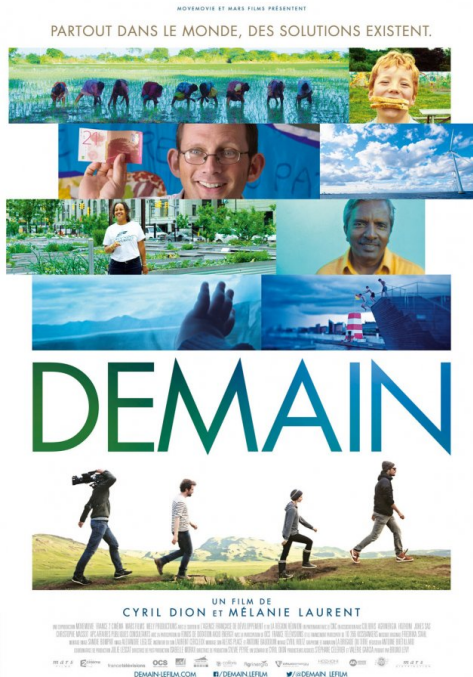
до документального фільму
«ЗАВТРА»

Для роботи в рамках:

- **Кіноклубів**
- **Дискусійних клубів**
- **Позашкільних занять**
- **Навчального процесу**

«ЗАВТРА» / «DEMAIN» (2015)

КРАЇНА: Франція

ХРОНОМЕТРАЖ: 118 хв.

ЖАНР: документальний

РЕЖИСЕР: Сіріл Діон, Мелані Лоран

«Завтра» - документальний фільм присвячений, зеленому активізму й майбутньому планети Земля.

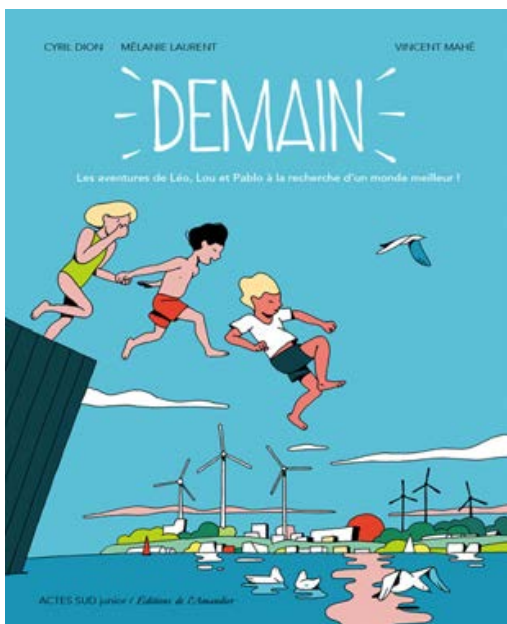
СЮЖЕТ:

Знімальна група вирушає в 10 країн світу (Франція, Данія, Фінляндія, Бельгія, Індія, Великобританія, США, Швейцарія, Швеція, Ісландія), розмірковуючи про можливу загибель людства до 2100 року. Експедиція зустрічається з фахівцями, які працюють в сфері сільського господарства, енергетики, економіки, демократії, освіти. Зібравши воедино різноманітні і впроваджені проекти, кінематографісти отримали можливість уявити, яким може бути суспільство майбутнього.

Ідея фільму прийшла до Мелані Лоран та Сіріл Діон у 2012 році після того, як вони прочитали в журналі «Nature» статтю про дослідження учених Ентоні Барноскі та Елізабет Хедлі. У дослідженні йшлося про те, що людству загрожує можливе вимирання вже до 2100 року та описувалися шляхи збереження навколишнього середовища та планети Земля вцілому. Мелані, яка в той час була вагітна, вирішила створити позитивний фільм, який стане свого роду путівником у збереженні природи та життя для майбутніх поколінь.

Фільм складається з розділів, які розповідають глядачеві про сільське господарство, економіку, енергетику, освіту та політику, а також дають ряд практичних рішень, що допоможуть зберегти довкілля та застосовувати альтернативні джерела енергії.

Діон і Лоран здійснюють подорож неймовірними історіями успіху: починаючи з Тотнес на південному заході Англії, прямуючи до Todmorden в північній Англії (рух «Іжа-дивовижа») і Брістоля на заході Англії (проект Брістольський фунт), а потім до віддалених регіонів у Франції, Фінляндії (нетрадиційна освітня система), Ісландії (кухонне приладдя революції) та Індії.

Під супровід неймовірних саундтреків шведської співачки Фредріки Шталь, «Завтра» дає надію у вигляді екологічних, соціальних та економічних заходів, які вже тепер творять чудеса в різних куточках світу. Незважаючи на те, що багато які з цих моделей почнуть діяти лише за умови багаторазових повторів, меседж картини ясний: якщо ми почнемо вживати заходи вже зараз, світ можна врятувати.

Фільм був відзначений головною кінопремією Франції «Сезар» у номінації «Кращий документальний фільм». Ця кіно премія вважається аналогом «Оскара». У широкий прокат стрічка вийшла 2 грудня 2015 року.

Згодом на основі ідеї стрічки були написані 2 книги, головні герої якої Пабло і Лу разом зі своїми батьками вирушають у подорож, під час якої зустрічають різних людей, що хочуть покращити людське життя своїми проектами та навчають цьому дітей.

ПРО РЕЖИСЕРІВ

Незважаючи на те, що **Сіріл Діон** має театральну освіту, його кар'єра актора була досить короткою. Сіріл Діон мав активну громадянську позицію, тому почав координувати проекти для «Fondation Hommes de Parole». Він організував ізраїльсько-палестинські конгреси Саух в 2003, 2005 і 2006 роках, а також перший і другий Всесвітній конгрес імамів і рабинів за мир в Брюсселі і Севільї. У 2007 році спільно з П'єром Рабі і декількома друзями Сіріл заснував Рух Колібрі. У 2012 році він став одним із засновників журналу «Kaizen», і був головним редактором з березня 2012 року по квітень 2014.

У вересні та жовтні 2016 року, він був президентом журі Festival Biarritz Amérique latine 12.

Мелані Лоран - французька акторка, народилася у єврейській сім'ї — актора, який озвучує різні ролі за кадром (озвучував Неда Фландерса у французькому варіанті «Сімпсонів») і вчительки балету. Мелані вже з юних років цікавилася кінематографом. Свою першу роль у фільмі «Міст між двома ріками» Мелані Лоран отримала завдяки випадковому знайомству з актором і режисером Жераром Депардьє на зйомках фільму «Астерікс і Обелікс проти Цезаря».

У період з 1999 по 2009 рік знялася у 20 фільмах. У 2008 році виступила в ролі режисера і сценариста короткометражного фільму «A ses pieds» («До його ніг»), який був показаний на французькому телеканалі Canal+.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ФІЛЬМУ

Фільм «Завтра» розповідає про шляхи збереження природи та екосистеми такими, в яких суспільство зможе повноцінно функціонувати, природа матиме всі необхідні умови для існування, а кожна окрема людина буде здоровою та щасливою.

Для того, аби застосовувати на практиці різноманітні підходи у розв'язанні еко проблем, необхідно перш за все донести до кожного, що планета потребує турботи, тому у матеріалі, поданому нижче, розглядаються питання екоосвіти, екосвідомості та їх актуальності.

Суперечності економічних і екологічних інтересів, що загострилися в останні десятиліття, сприяли вивченню методів і постановки **екологічної освіти**. Воно представляється не тільки деякою сумою знань, але і здатністю в конкретних умовах виробити ясні уявлення про зв'язок людини з природою. Екологічні знання вже давно набули особливої актуальності, що пов'язано з руйнівною по відношенню до довкілля та суспільства діяльністю людини. Існування людської цивілізації та подальший її розвиток можливі тільки за умови формування якісно нових взаємин у системі "Людина - природа". Ці відносини можуть бути сформовані тільки шляхом виховання в сім'ї, екологічної освіти в установах.

Головну роль у глобальному вирішенні екологічних проблем відіграє не тільки робота фахівців з охорони навколишнього середовища, а й спеціальна система екологічної освіти. Екологічна освіта має універсальний, міждисциплінарний характер, тому вона повинна входити у зміст усіх форм загальної освіти. Екологічна освіта повинна бути націлена на формування нової культури взаємовідношення з природою – культури, що поєднує право користування природними благами і відповідальність за стан навколишнього природного середовища, засновану на розумінні цінності природи.

Екологічна культура, освіта і виховання – це категорії, які відображають певну етапність у формуванні людської особистості.

Екологічна культура – складова частина загальноосвітньої культури, характеризується глибоким і узагальнюючим осмисленням важливості екологічних проблем в майбутньому розвитку людства.

Екологічна освіта озброює людину необхідними знаннями про особливості взаємодії суспільства і природи, ходу природних процесів, впливу на них антропогенних навантажень і несприятливих наслідків такого впливу.

Екологічне виховання - це організований і цілеспрямований процес формування системи наукових знань про природу і суспільство, поглядів і переконань, що забезпечують становлення відповідального ставлення молоді до природи, реальним показником якого є практичні дії по відношенню до природного середовища, що відповідають нормам людської моральності. Екологічне виховання здійснюється посередництвом впливу на свідомість в процесі формування особистості з метою розвитку соціально-психологічних установок і активної громадянської позиції.

У взаємовідносинах суспільства і природи стратегія гармонізації потребує узгоджувати дві залежності – людини від природи і природи від людини. Гармонізація цих взаємовідносин може настати лише в результаті трансформації екологічної свідомості й діяльності, а саме підвищення екологічної освіти шляхом формування екологічної культури.

Зазвичай під **екосвідомістю** розуміють певне психічне утворення (частину свідомості), пов'язане з відношенням «Людина – Природа». Однак єдиного тлумачення цієї категорії немає. Існують принаймні три підходи до її визначення, в яких екологічна свідомість постає:

- науково-практичним відображенням зв'язку людини та суспільства з теперішнім і майбутнім навколишнім середовищем, необхідність гармонізації відносин між ними;
- звичайною буденною людською свідомістю;
- сукупністю екологічних уявлень, ставлень до природи, взаємодії з нею.

Відповідно до цього будуються різні концепції, на основі яких розробляють методи вивчення особливостей екологічної свідомості. Вагоме місце тут посідає проблема її типізації.

Сьогодні найбільш поширеним є підхід, згідно з яким виокремлюються три типи екологічної свідомості, пов'язані з домінуванням одного з трьох елементів середовища – людини, природи чи їх співіснування:

- антропоцентрична екосвідомість;
- природоцентрична екосвідомість;
- екоцентрична екосвідомість.

Антропоцентрична екологічна свідомість складається із сукупності уявлень про надприродність, всесилля людини як істоти, що володіє безмежними можливостями у скоренні природи. Сутність антропоцентричної свідомості розкривається в таких світоглядних установках:

- вищою цінністю є людина; природа є її власністю; все інше в природі – важливе, якщо корисне людині;
- світ має ієрархічну будову – вершину займає людина, середину – предмети нею створені, низ – природні об'єкти, які, у свою чергу, поділяються залежно від людської вигоди. Світ людей протиставлений світу природи;
- метою взаємодії з природою є її використання для задоволення потреб людини, отримання «корисного» продукту;
- розвиток природи має підпорядковуватися розвиткові людства.

Природоцентричному типові екологічної свідомості притаманні установки, подібні до тих, що були властиві людям первісної епохи. Ці установки набули певного поширення в розвинутих країнах світу наприкінці XX ст. Стверджується, що:

- найвищу цінність має природа, людство підпорядковане їй; усе, що воно робить має оцінюватися насамперед з погляду того, чи є це корисним для природи;
- на вершині ієрархічної картини світу знаходиться природа, у низу – людство, що поставило свій потенціал їй на службу;
- метою взаємодії з природою є збереження її в усій первозданності, в усьому розмаїтті її форм та видів;
- розвиток природи усвідомлюється як природний еволюційний процес, якому має підпорядковуватись розвиток людства.

Відповідно, природоцентрична екологічна свідомість – це система уявлень про світ, що базуються на ідеї залежності соціуму від природи. Свідченням проникнення природоцентричних установок у буденну свідомість є, наприклад, радикалізація діяльності «зелених» у Західній Європі, що у крайньому своєму прояві ставлять за мету знищення цивілізації, взагалі. Природоцентричні уявлення часто знаходять відбиття у таких «сценаріях» виходу з екологічної кризи, де діє суворе самообмеження й відмова від більшості досягнень цивілізації. Начебто завдяки цьому тільки й можливо зберегти гармонію з навколишнім середовищем.

На перший план екоцентричного типу екологічної свідомості ставиться взаємозв'язок, взаємодія, взаєморозвиток людини й природи. Ця свідомість характеризується такими установками:

- найвищої цінності набуває гармонійний розвиток людини і природи, оскільки людина – не власник природи, а лише один з членів природної спільноти; світ людей не протистоїть світові природи, вони є елементами єдиної системи.
- відмова від ієрархічної будови світу, оскільки людський розум не надає жодних привілеїв, а, навпаки, накладає додаткові обов'язки стосовно навколишнього середовища;
- метою взаємодії з природою є задоволення потреб усієї природної спільноти; вплив на природу замінюється взаємодією з нею;
- розвиток природи і людства мислиться як процес коеволюції, взаємовигідної єдності.

Після перегляду запитайте аудиторію про їхні враження від фільму.

Питання для обговорення:

1. Чи погоджуєтеся ви з тим, що довкілля потребує нашої турботи і ми маємо берегти природу або ж, на вашу думку, природа має вічний запас енергії до самовідновлення?
2. Коли ви вперше зрозуміли, що планета вимагає відповідного ставлення і природу потрібно берегти?
3. Чи відчуваєте ви відповідальність за пагубну діяльність людей по відношенню до планети?
4. Чи говорите ви вдома з сім'єю або друзями про екологічні проблеми? Чому?
5. Яким чином ви покращуєте стан довкілля? Як ще можна покращити стан екології у вашому районі, місті, країні вцілому?
6. Чи знаєте ви, що таке екоактивізм?
7. Ви бачили інші фільми на тему екології? Якщо так, розкажіть про що вони були?
8. Як ви вважаєте, чи можна втілити в життя у вашому місті чи районі один із проектів зі стрічки «Завтра»?
9. Який проект із представлених у фільмі, вас зацікавив найбільше? Яким чином його можна втілити в Україні?
10. Чи знаєте ви, які організації займаються охороною природи в Україні?

Гра «Природа в моєму житті»

Головні цілі

Формування в учасників уявлень один про одного; отримання першого досвіду публічного самоаналізу, який належить використовувати кожному учаснику протягом усього ігрового процесу.

Необхідне обладнання

1. Шматочки паперу, ручки - за кількістю учасників.

Процедура

Кожному учаснику пропонується написати в стовпчик цифри від 1 до 10 і десять раз письмово закінчити висловлювання «Природа для мене ...» («Природа в моєму житті ...»). Після того як учасники напишуть свої висловлювання, їм пропонується розповісти групі про свій досвід спілкування з природою, про свої думки з цього приводу. Строго дотримуватися своїх записів не обов'язково.

Гра «Що у нас спільного?»

Головні цілі

Корекція відносини учасників до «неприємних» тварин, ідентифікація, формування етики ставлення до всіх живих істот.

Необхідне обладнання

1. Листи з роздрукованою таблицею (подана нижче).

Процедура

Учасникам пропонується заповнити таблицю, зазначивши в кожній клітинці «так» або «ні» або + і –

Хто	вміє плавати під водою	може проспати всю зиму	може захворіти	вміє стрибати	їсть цукерки	вміє літати	ходить в школу	живе в нашому будинку	вміє повзати	хоче жити
Гадюка										
Жаба										
Щур										
Миша										
Тарган										
П'явка										
Комар										
Павук										
Черв'як										
Равлик										
Блоха										
Кажан										
Міль										
Я сам(а)										

Потім пропонується відповісти на питання:

1. Що спільного виявилось у тебе з усіма тваринами?
2. Що вміють робити деякі тварини, чого не можеш ти?
3. Чому з цього ти ще можеш навчитися?
4. З ким із тварин у тебе виявилось найбільше спільного?
5. А що такого робиш ти, чого не робить ніхто з тварин?
6. У тебе з тваринами виявилось більше спільного або більше різного?

Примітка

У таблицю включені тварини, які за підсумками спеціальних опитувань населення виявилися «найнеприємнішими», їх місце в таблиці відповідає отриманому «рейтингу».

КІНЕМАТОГРАФІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

Документальне кіно - вид кінематографа; документальним називається фільм, в основі якого зйомки справжніх подій та осіб.

Документальне кіно відноситься до неігрового кіно. При цьому в творах документалістики можуть використовуватися як фрагменти ігрових фільмів, так і інсценування, провокації, інші постановочні елементи вигадані спеціально до випадку.

Темою для документальних фільмів найчастіше стають цікаві події, культурні явища, наукові факти й гіпотези, а також відомі персони, організації тощо.

Документальне кіно розділяється за жанрами та видами.

Жанри:

- кінохроніка: спостереження за подією, репортажі новини і тд.
- видовий фільм на різні теми
- бесіда
- монолог
- фільм – дослідження: географічне, наукове, історичне та інше.
- інтерв'ю
- фільм - огляд
- фільм – біографія

Види:

- Чисто документальний фільм

Документальне кіно створюється на основі реальних подій, за участю конкретних живих людей, в умовах справжнього ландшафту, на міських і сільських вулицях, в виробничих та інших приміщеннях. Тут неможливо створити постановочний кадр, інакше фільм вже не буде документальним. Деякі вважають, що чиста кінодокументалістика - це зйомка прихованою камерою.

- Наукові та освітні фільми

Фільми цього виду призначаються для навчальних програм в школах та інших навчальних закладах. Помічено, що така форма подачі матеріалу значно полегшує завдання, його запам'ятовування і засвоєння учнями.

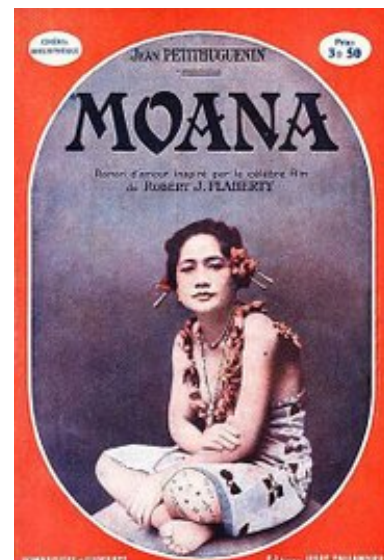
- Мокьюментарі

Це вид псевдодокументалістики з використанням не тільки архівних матеріалів, а й різного роду симуляцій і фейків. Режисери знімають такі фільми з метою впливу на віру глядача в реальність того, що відбувається на кіно- або телеекранах. Останнім часом фільми мокьюментарі стали популярні, а класичні приклади цього стилю - «Перші на Місяці» (Росія), «Відьма з Блер» (США).

Завдання документального кіно не створювати новий світ, а описувати вже існуючий.

Перший, хто запропонував назвати цей жанр документальним, був англійський режисер Джон Грірсон, так він висловився про стрічку Роберта Флаєрті «Моана» в 1926 році. Приблизно цей час і прийнято вважати народженням документального кіно. Звичайно Грірсон зіграв важливу роль в становленні жанру документального кіно, але по-справжньому активно на нього звернули увагу під час Жовтневої революції в Росії в 1917 році. У цей час створювалася безліч пропагандистських фільмів, які схиляли людей до більшовизму. А другим поверненням документального кіно можна вважати період Другої світової війни.

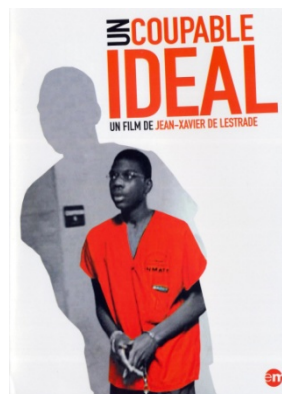
В Англії в 1950 року документальне кіно теж здобуло успіх. Знімалися серії об'єктивних короткометражних стрічок, присвячених в основному робітничому класу. Тут почали свою кар'єру Ліндсей Андерсон, Карела Рейша і Тоні Річардсон.

У Франції відомим документалістом був Ален Рене, він зняв кілька короткометражок і важкий фільм «Ніч і туман» в 1955 році. У ньому розповідалося про нацистські табори смерті. Ален Рене використав незвичайний для того часу прийом, він змішав чорно-білі документальні кадри, з кольоровими художніми.

У радянські часи документальне кіно було затребувано владою. Документальні фільми були в основному інструментом комуністичної пропаганди й служили державним інтересам. Але, незважаючи, на всі труднощі, ряд талановитих режисерів-документалістів все-таки зміг пробитися й створити кілька фільмів, які увійшли в золотий фонд світового документального кіномистецтва. Особливо слід зазначити режисерів Дзигу Вертова, Льва Кулешова, Романа Кармена й Михайла Ромма.

Документальне кіно популярне і нині. Найпопулярнішими документальними стрічками є фільми компаній BBC, Discovery, National Geographic та інші. Ці фільми допомагають дізнатися науковий погляд на багато областей життя людини, тварин, рослинного і підводного світів, дізнатися історію походження техніки, історію різних країн, культури тощо. Документальне кіно корисно при вивченні історії, філософії, науці, медицині, тому що за 45 хвилин (стандартний формат документального фільму) можна дізнатися факти, описані, наприклад, в цілій книзі. Документальне кіно не просто утворює, воно збільшує кругозір і тренує ерудицію. Це шанс доторкнутися до того, на що не вистачає часу в книгах, це шанс дізнатися різні точки зору на одні й ті ж ситуації.

Після перегляду запитайте аудиторію про їхні враження від фільму.

Питання для обговорення:

1. До якого виду фільмів належить стрічка «Завтра»?
2. Чи дивитеся ви документальні фільми? Якщо так, то чим саме приваблює цей вид кінематографу?
3. Які особливості має документальне кіно?
4. Можете назвати відмінності у створенні між ігровим та документальними фільмами?
5. Як ви гадаєте у чому може бути складність створення документального кіно?
6. Яка роль режисера у створенні документального кіно?
7. Як ви гадаєте, чи впливає особистий погляд режисера на зображення тематики фільму?
8. Які види документальних фільмів ви знаєте?
9. Як ви гадаєте коли вперше з'явилися документальні фільми?
10. Чи можуть організації, держава тощо використовувати цей вид кінематографу у своїх інтересах?
11. Чи хотіли б ви створити власне документальне кіно? Якщо так, то про що був би ваш фільм?
12. Які ви знаєте фестивалі документального кіно, що проходять в Україні?

ПЕДАГОГІЧНА СКЛАДОВА

Кінострічка стане пізнавальною для дітей в рамках уроків екології, географії, екоміки.

*На уроках **екології** з дітьми можна розглянути глобальні екологічні проблеми та шляхи їх вирішення.*

З початком ХХІ ст. стійкі і добре відомі тенденції формують майбутнє цивілізації, а саме: зростання чисельності населення, підвищення температури, падіння рівня ґрунтових вод, скорочення посівних площ на душу населення, зменшення площ лісів,

втрата рослинних і тваринних видів, енергетична криза та ін. Передбачуване зростання населення протягом наступного півстоліття може більше вплинути на розвиток економіки, ніж будь-яка інша тенденція, поглиблюючи майже всі інші екологічні і соціальні проблеми.

Аби змінити ситуацію, необхідне обмеження у використанні науково-технічних засобів, повернення до природи, принципова зміна характеру діяльності людей. Це означає перейти до системи сталого розвитку, що передбачає створення нормальних і стабільних умов життя для цього і наступних поколінь людей. При цьому необхідно визнати обмеженість природних ресурсів і підпорядкувати діяльність людей принципам рівноваги з природними екосистемами. Це не передбачає відмову від досягнень науки і техніки, і від подальшого їх розвитку. Наука і техніка багаторазово збільшують сили і можливості людства. І проблема лише в тому, щоб усвідомити і розумно використовувати ці можливості.

1. Необхідно відмовитися від політики безмежного зростання споживання.
2. У природоохоронній політиці слід орієнтуватися на боротьбу з причинами, а не з наслідками несприятливих впливів на природу.
3. Необхідно обмежити приріст населення Землі, інакше природа вирішить це завдання набагато більш жорстким способом.
4. Екологія, технологія і розвиток повинні розглядатися в єдиному комплексі.
5. Слід повсюдно орієнтуватися на використання і розвиток екологічно чистих, ресурсозберігаючих безвідходних технологій і видів діяльності.
6. Відмова від застосування або різке скорочення застосування токсичних речовин у всіх виробництвах.
7. Вибір оптимальних рішень на підставі аналізу екологічних і економічних характеристик будь-якого виду діяльності у його повному життєвому циклі, починаючи з виробництва сировини та енергоресурсів і закінчуючи утилізацією завершила свій життєвий цикл продукції.
8. Проведення природоохоронної політики в умовах невизначеності і неповної інформації.
9. Проведення економічної і адміністративної політики, що наставляє на проведення в життя перерахованих вище принципів.
10. Підвищення культури праці. Рециркуляції продуктів і середовищ і утилізація відходів. Вплив на навколишнє середовище зменшується, якщо в технологічному процесі замкнені в циклі вода, повітря, технологічні продукти, теплота.
11. Створення і застосування нових ресурсозберігаючих безвідходних процесів. Виробництво екологічно ефективної продукції. Цей напрям передбачає випуск продукції, виробництво якої вимагає витрачання меншої кількості сировини, застосування якої вимагає меншої витрати ресурсів

Рухлива еко-гра

Тематика: демонстрація наслідків порушення природних середовищ існування людиною

Необхідне обладнання

1. Джерело музики (смартфон, програвач).
2. Стільці (килимки) за кількістю учасників.
3. Стікери (бейджи) з назвами тварин і рослин.

Правила гри

Кожен учасник отримує стікер з назвою тварини чи рослини. Вся група, що бере участь в грі організмів, повинна належати до однієї природної екосистеми. бажано розподілити ролі так, щоб в грі брали участь «пари» представників кожного виду (одна чоловіча і одна жіноча особина). Також бажана присутність комах-запилювачів для присутніх квіткових рослин.

Стільці розставляються в два ряди, спинами один до одного. Під час звучання музики учасники, зображуючи по можливості свою роль звуками і рухами, рухаються навколо стільців. Коли музика переривається, вони повинні швидко сісти на найближчий стілець. Ведучий пояснює, що стільці символізують місце проживання кожної особини, що живе в цьому природному співтоваристві. Коли музика включається знову, всі встають і продовжують рухатися навколо стільців. Ведучий прибирає 2-4 стільця з середини обох рядів і вимикає музику. Ті, хто не встиг сісти, виходять з гри. Ведучий пояснює, що людина побудувала шосе (прорила канал) на тому місці, де жили представники природного світу, що вибули з гри. Разом з учасниками він аналізує, як змінилася ситуація зі зникненням цих особин. Учасники намагаються відповісти на питання: Чи можуть запилюватися квіткові рослини, як раніше? Чи всі види можуть розмножуватися, як раніше? Яким видам шосе (канал), що з'явилася, заважає тепер шукати пару? Як вплинуть зміни на екосистему в довгостроковому періоді?

Після цього гру можна продовжити, прибравши ще пару стільців. Ведучий пояснює, що біля траси побудували АЗС, або сервісний центр, тим самим порушивши місцепроживання для ще деяких видів. Учасники знову аналізують ситуацію і роблять висновки про те, як маленькі зміни на територіях можуть привести до великих негативних наслідків для біорізноманіття та цілісності природної екосистеми

Географія

На уроках героографії учням можна запропонувати виділити джерела альтернативної поновлюваної енергії на різних континентах, на основі інформації про їх клімат, зрозуміти, які культури доречно вирощувати, яким видом господарства доцільніше від усього займатися.

Африка

Географічне положення Африки переважно в жаркому тепловому поясі обумовлює надходження величезної кількості сонячного тепла до її поверхні. Сонце протягом всього року тут стоїть високо над обрієм. У тропічних широтах кількість сонячної радіації навіть більша, ніж в екваторіальних, через безхмарне небо та відсутність опадів. Лише в північних та південних окраїнах поступово зменшується кількість сонячної радіації і зменшується температура повітря. В Африці немає звичних для нас холодних зим, на більшій її частині зима й літо розрізняються, головним чином, умовами зволоження. Середня температура повітря в літні місяці майже повсюди перевищує +20°C, а місцями сягає до +36°C. Лише в горах температура падає нижче 0°C. Крім сонячної радіації велика роль у формуванні

клімату Африки належить атмосферній циркуляції, характеру рельєфу та впливу океанічних течій. Опади на материк розподіляються нерівномірно, що обумовлено розходженнями атмосферного тиску в різних районах. В екваторіальних широтах випадає в середньому 2000-3000 мм на рік. Тут в областях зниженого атмосферного тиску прогріте повітря піднімається вгору, утворюючи хмар та опади. Більшому зволоженню так само сприяє проникнення екваторіального повітря з боку

Атлантичного океану. У тропічних широтах у поясах високого атмосферного тиску панують тропічні повітряні маси зі спадними повітряними потоками і дуже малою кількістю опадів (менше 250 мм на рік). У Східній Сахарі зафіксовано своєрідний рекорд безхмарності: Сонце сяє тут 354 дні на рік. Внаслідок того, що екватор перетинає Африку майже посередині, кліматичні пояси. За винятком екваторіального, повторюються на її території двічі.

Австралія

Австралія розташована в трьох кліматичних поясах, здебільшого в тропічному, де переважає високий атмосферний тиск. Цей материк найсухіший у світі. Це спричинено тим, що над материком переважає континентальна тропічна повітряна маса й низхідні рухи повітря.

Більша частина материка розміщена у широтах, де панує пасатна циркуляція. І хоча повітряні маси рухаються з Тихого океану, вони не приносять значних опадів у внутрішні райони материка. Великий Вододільний хребет перехоплює вологу

пасатів, тож рясні опади випадають тільки на навітряних схилах гір і на вузькій узбережній смузі. Австралія зволожується вкрай нерівномірно. Близько 40 % материка дістає менше 250 мм опадів на рік і тільки 10 % - понад 1000 мм. Крайня посушливість клімату Австралії істотно ускладнює використання земель у господарстві.

Кожні 10-15 років в Австралії трапляються великі посухи, що тривають інколи по два-три роки. У цей період 2/3 материка дістає менше 25 мм опадів на рік. Проте справжнім стихійним лихом для Австралії є раптові зливи, що завдають величезної шкоди сільському господарству: гинуть урожаї та худоба, змивається ґрунт.

Більша частина материка **Південна Америка** лежить в екваторіальних і тропічних широтах, тобто в жаркому тепловому поясі і отримує велику кількість сонячного тепла. Над більшою частиною материка панують протягом року екваторіальні повітряні маси. Велику роль відіграють південно-східні і північно-східні пасати, які приносять вологі повітряні маси з Атлантичного океану. При цьому вплив сухих тропічних мас обмежений, вони формують клімат переважно на західному узбережжі материка. Поверхня Південної Америки має рівнинний рельєф у східній своїй частині, що дозволяє пасатам південної півкулі без перешкод проникати аж до підніжжя Анд. Крім того, теплі Гвіанська і Бразильська течії додатково насичують повітря вологою і сприяють збільшенню кількості опадів. Навітряні східні схили плоскогір'їв отримують від пасатів рясні дощі. На гірському заході повітряні маси з Тихого океану мають вплив лише на вузькій смузі узбережжя, далі їм проникнути перешкоджають Анди. Холодна Перуанська течія зменшує кількість вологи, що надходить на материк. Це сприяє формуванню на західному узбережжі материка одного із найпосушливіших місць на території нашої планети – пустелі Атакама.

Отже, Південна Америка — теплий і найвологіший материк, при цьому рекордна кількість опадів не перевищує 10 000 мм на рік. Багато вологи поступає на нього з Атлантичного океану завдяки пасатній циркуляції. Тут немає від'ємних середньорічних температур, за винятком гірських районів. Однак, у цілому температури тут не такі високі, як в Африці й Австралії. Так, максимальна температура становить +48,9 °С, тоді як в Австралії та Африці вона вище відповідно на 4 °С і 9 °С. В Південній Америці виділяють шість кліматичних поясів:

Клімат **Північної Америки** характеризується надзвичайною різноманітністю внаслідок великої протяжності материка з півночі на південь та особливостей форм рельєфу. Північне узбережжя та острови, що прилягають до материка, розташовані в межах арктичного кліматичного поясу. Тут весь рік панує холодне арктичне повітря, узимку поверхня землі майже не одержує сонячного тепла, а влітку температури ледве сягають нуля. Саме за цих умов утворюються льодовики. На південь від Північного полярного кола розташований субарктичний кліматичний пояс із характерною суворою зимою, яка змінюється прохолодним літом із дощовою погодою. Більша частина материка розташована в межах помірної кліматичної зони з холодною зимою й порівняно теплим літом. Узимку випадає сніг, улітку йдуть дощі, хмарна погода швидко

змінюється теплою сонячною. На території Північної Америки спостерігаються **несприятливі** погодні явища — урагани та торнадо. Торнадо мають велику руйнівну силу. Найвірогідніше, їх походження пов'язане з грозами. На території США на рік може відбуватися понад 700 торнадо, найчастіше — над Великими рівнинами та на Середньому Заході, навесні та на початку літа.

Клімат **Євразії** тісно пов'язаний з її великими розмірами. Материк характеризується винятковою різноманітністю кліматичних умов, чому сприяє низка факторів.

Клімат Євразії більш різноманітний і контрастний, ніж у Північній Америці. Тут літо тепліше, а зима холодніша. Опадів випадає досить багато, особливо по окраїнах (крім узбережжя Північного Льодовитого океану). На півдні розташоване «найвологіше» місце на Землі — містечко Чепуранджі (південно-східні схили Гімалаїв), де випадає понад 10 000 мм опадів на рік. Однак клімат

Євразії в цілому сухіший, ніж клімат Північної Америки. У горах Євразії, як і на інших материках, кліматичні умови змінюються із висотою. Вони найбільш суворі в районах високогір'я, особливо на Памірі й Тибеті. Унаслідок великих розмірів і особливостей географічного положення в Євразії представлені не лише всі кліматичні пояси, але й усі відомі на Землі типи клімату. На півночі розташовані арктичний і субарктичний кліматичні пояси з низькими середніми температурами повітря й малою кількістю опадів. Найбільшу площу займає помірний пояс, тому що саме в помірних широтах Євразія найбільше витягнута із заходу на схід. Тут кліматичні умови різні, і один тип клімату змінює інший. Так, на заході клімат морський, на схід він змінюється на помірно континентальний, континентальний, різко континентальний (у центрі); на східному узбережжі — мусонний тип клімату з теплим вологим літом і холодною сухою зимою. У субтропічному поясі виділяють три кліматичні області із середземноморським, континентальним і мусонним кліматом.

Основи економіки

Оскільки одним із проектів представлених в кінофільмі «Завтра» був проект пов'язаний з введенням місцевої валюти, з дітьми можна обговорити історію виникнення грошей, особливостей валют та грошових одиниць.

Запропонуйте учням створити власну валюту для вашого міста та схему її обігу.

Грошова одиниця - це встановлений у законодавчому порядку грошовий знак, що слугує для порівняння і вираження цін усіх товарів та послуг. Грошова одиниця, як правило, поділяється на дрібніші кратні частини. У більшості країн діє десятична система поділу (1 долар США дорівнює 100 центам, 1 англійський фунт стерлінгів - 100 пенсам, 1 російський рубль - 100 копійкам тощо).

Назва грошової одиниці, як правило, виникає історично. Молоді держави назви для своїх грошових одиниць шукають у своїй історії. Так учинила й Україна. Рішенням Верховної Ради України нову національну валюту названо гривня. Таку назву мала грошова одиниця Київської Русі, яка існувала на території сучасної України в X-XI ст.

Валюта — це грошова одиниця, що використовується як світові гроші, тобто як міжнародна розрахункова одиниця, засіб обігу і платежу.

Існують такі види валют:

1. Залежно від емітента валютних коштів розрізняють види валют:

— національна — платіжний засіб (грошова одиниця) певної держави (гривня, долар, фунт стерлінгів тощо);

— іноземна — грошові знаки зарубіжних держав, а також кредитні та платіжні засоби (чеки, векселі) в іноземних грошових одиницях, що використовуються в міжнародних розрахунках;

— колективна — міжнародні грошові одиниці, емісію яких здійснюють міжурядові валютно-кредитні організації (євро, СПЗ).

Міжнародна (регіональна) валюта - міжнародна або регіональна грошова розрахункова одиниця, платіжний та резервний засіб. Наприклад, СПЗ (SDR Secial Drawing Rights) спеціальні права запозичення, які є міжнародними платіжними засобами, що використовуються МВФ для безготівкових міжнародних розрахунків шляхом записів на спеціальних рахунках і розрахунковою одиницею МВФ; євро - регіональна міжнародна розрахункова одиниця, введена у 1999 р. у межах Європейської валютної системи і є повноцінною валютною одиницею країн ЄС з 2002 р.

ІСТОРИЧНА СКЛАДОВА

Кінофільм «Завтра» вийшов на екрани У Франції 2 грудня 2015 року, після чого був показаний в близько 30 країнах. Це безумовний успіх, проте починалося все не так. Оскільки команді не відразу вдалося знайти кошти на зйомки фільму, у 2014 році вони почали збирати кошти на одній з краудфандингових платформ KissKissBankBank з метою зібрати 200 000 євро, проте вже через 2

місяці проект за допомогою 10 266 учасників зібрав вдвічі більшу суму, яка становила четверту частину від усього бюджету. Проект став особливим словом у документальних фільмах екологічної тематики, оскільки несе в собі ряд конструктивних рішень різних проблем, що постали перед людством. Це не фільм-катастрофа, і не фільм про те, що людство занедбало планету, це неймовірний посібник, який показує, що вихід є. Єдине, що лишається глядачеві – почати діяти.

Стрічка отримала широкий резонанс ще й після того, як виборола кінопроємію «Сезар» у номінації «Кращий документальний фільм».

Кінопремія «Сезар» вважається європейським аналогом «Оскара». Головна кінематографічна премія Франції «Сезар» (César) - одна з найпрестижніших нагород за успіхи в кіномистецтві. Вона заснована Французькою академією кінематографічних мистецтв і техніки і вважається європейським аналогом «Оскара». Ідею премії запропонував в 1974 році продюсер і перший президент Французької кіноакадемії Жорж Кравенн. Він назвав її на честь свого друга - скульптора, відомого постмодерніста Сезара Бальдаччіні. Саме він став автором хитромудрих позолочених статуеток, якими нагороджують переможців. Вперше вручення національної кінопремії «Сезар» відбулося 3 квітня 1976 року у паризькому Палаці конгресів. Церемонія проходила під головуванням відомого французького актора Жана Габена. Перші премії розподіляли по 13 номінаціям (кращі фільм, режисер, артист, актриса і так далі). Зараз церемонія вручення проходить щорічно в лютому-березні. З 2002 року її проводять на сцені паризького музичного театру «Шатле», який вміщує 3 тисячі глядачів. Премію «Сезар» присуджують французьким та іноземним фільмам за результатами таємного голосування членів Французької академії кінематографічних мистецтв, яке проходить в два тури. Бюлетені для голосування розсилаються поштою, так само і збираються. В ході першого туру визначаються по п'ять претендентів на премію в кожній з номінацій, в ході другого - переможці. Хитромудрі позолочені статуетки «Сезара» До теперішнього часу список номінацій виріс до 21.

Спочатку передбачалося, що кожні десять років буде вручатися особлива премія «Сезар Сезарів» за кращу французьку картину десятиліття. У 1985 році її отримав фільм «Стара рушниця» режисера Робера Енріко. Однак в подальшому ця премія не присуджувалася.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ПОСИЛАНЬ:

- <https://www.demain-lefilm.com/en/film>
- <http://www.imdb.com/title/tt4449576/>
- http://pidruchniki.com/1055110237967/ekologiya/globalni_ekologichni_problemi_lyudstva
- <http://ecopsy.com.ua/index.php/laboratoriia/napriamky-doslidzhen/23-ekolohichna-svidomist>
- <http://osvita.ua/vnz/reports/culture/12053/>
- <http://www.greenpack.in.ua/media/games/>
- <http://climatesmovie.com/kinopremii-i-ikh-vidy/sezar/>
- <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2725>
- <https://goo.gl/lxy5qs>
- <http://buklib.net/books/32062/>
- http://pidruchniki.com/17190512/finansii/groshova_odinitstva
- http://shkolnik.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=229&Itemid=275